

ELY-keskuksen rooli vieraslajityössä

Paula Salomäki
LV-yksikkö 14.6.2023

Vieraslajilain valvonta

- ELY-keskus on valvova viranomainen vieraslajilain ja -asetuksen osalta, pois lukien maahantuonti EU:n ulkopuolelta (TULLI) ja luvat haitallisten vieraslajien hallussapitoon ja käyttöön tutkimustarkoituksiin (Etelä-Suomen aluehallintovirasto).
- ELY-keskuksella on tiedonsaanti ja tarkastusoikeus vieraslajilain valvonnan suorittamista varten.

Haitallisen vieraslajin hallussapito, kasvattaminen, kuljettaminen, myyminen ja luovuttaminen on kiellettyä

ELY-keskus voi:

- Kieltää jatkamasta tai toistamasta toimintaa.
- Määrätä hävittämään ympäristöön tahallaan tai huolimattomuuden seurauksena ympäristöön päässeeseen esiintymän.
- Määrätä kiinteistön omistajan hävittämään haitallisen vieraslajin esiintymän.
- Määrätä toimijan huolehtimaan velvollisuudestaan haitallisten vieraslajien leviämisen estämisessä.

Hävittämismääräyksen ohella

- ELY-keskuksen tulee:
- Hävittämismääräystä antaessa määrätä myös hävittämistavasta.
- Tehostaa antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai toimien teettämisellä laiminlyöjän kustannuksella, mikäli se ei ole ilmeisen tarpeetonta.
- Kasvattamis- ym. kieltoa koskevan asian voi ELY-keskuksen lisäksi panna vireille kunta tai kuntayhtymä alueellaan tai asiassa yleistä etua valvova viranomainen tai muu julkista hallintotehtävää hoitava.

Valvonta käytännössä

- Keskittyy ihmiselle haitallisiin lajeihin (jättiputket) sekä luonnonmonimuotoisuudelle erityisen haitallisiin lajeihin tai esiintymiin.
 - Luonnonsuojelualueiden läheisyys
 - Erityisesti suojeltavien tai muuten arvokkaiden lajien esiintymien läheisyys
 - Korkea leviämiskorkeus luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaille kohteille.

Kehotuskirjeet

- ELY-keskus voi tarvittaessa tai asian tultua vireille lähettää kiinteistön omistajalle tai asianosaiselle kehotuskirjeen haitallisen vieraslajin esiintymän hävittämisestä.
- Liitteenä selvityspyyntö esiintymästä ja sen hävittämiseksi tehdyistä tai suunnitelluista toimista.

Yhteistyöllä ja neuvonnalla tuloksia

- Vieraslajiongelman on laaja, pakkokeinoin valvonnan suorittaminen vaatisi paljon resursseja.
- Pyritään tarjoamaan tukea ja neuvontaa mm. ympäristöasioiden asiakaspalvelun kautta. <https://www.ely-keskus.fi/ymparistoasiakaspalvelu>
- Kehotetaan keskustelemaan lähestymiseen ja yhteistyöhön myös muiden toimesta.

Helmi-ohjelmassa vieraslajien torjuntaa

- Helmi-ohjelman kautta toteutetaan vieraslajien poistoja erityisen herkillä kohteilla ja muiden luonnonhoitotoimien yhteydessä.
- Yksityiset luonnonsuojelualueet (YSA, LTA, ERA), mutta myös muut uhanalaisten lajien esiintymät.
- Vuonna 2023 työnalla tienvarsien ja radanvarsien uhanalaiskohteita, tyypillisesti paahdeympäristöjä.

